

Om ämnet Fordons- och transportbranschen

Ämnet fordons- och transportbranschen ger en inblick i branschen och utvecklar elevernas kunskaper om olika yrken i fordons- och transportbranschen och hur dessa samverkar i arbetslivet. En inblick i hur branschen är organiserad och hur de olika yrkesgrupperna är beroende av varandra ger eleverna en helhetssyn och fungerar som en bred introduktion inför yrkesvalet. Ämnets bredd underlättar för eleverna att göra ett yrkesval utifrån intresse.

Ämnet fordons- och transportbranschen behandlar frågor rörande säkerhet, miljö och kvalitet. Risk- och säkerhetsmedvetenhet bidrar till att minimera antalet olyckor och skador på arbetsplatsen. Medvetenhet om vikten av att arbeta på ett miljövänligt sätt utifrån de krav som ställs på branschen skapar förutsättningar för en hållbar utveckling. Genom att arbeta med kvalitetsbegreppet kan eleverna få insikt i sin egen betydelse för resultatets kvalitet. Ämnet ger också möjlighet för eleverna att utveckla förståelse av sambanden mellan säkerhets-, miljö- och kvalitetsaspekter inom de olika yrkena.

Strukturen i gymnasieskolans ämnesplaner

De olika delarna i ämnesplanen hänger ihop på ett tydligt sätt. Det går till exempel inte att bara läsa det centrala innehållet eller kunskapskraven utan att sätta in dem i ämnesplanens hela sammanhang.

Syftet och målen är formulerade för ämnet som helhet. Syftet beskriver i löpande text vilka kunskaper eleverna ska ges möjlighet att utveckla genom undervisningen i ämnet. Det beskriver också sådant som inte ska betygsättas. Målen är formulerade i punktform och förtydligar vad läraren ska betygsätta.

Målen beskriver vilka kunskaper eleverna ska ges förutsättningar att utveckla genom undervisningen i ämnet. De är inte placerade i någon rangordning. De går in i varandra och är beroende av varandra. Målen sätter ingen begränsning för elevernas kunskapsutveckling – det går alltså inte att betrakta dem som något som slutgiltigt kan uppnås.

Det centrala innehållet anger vad som ska behandlas i undervisningen i varje kurs, för att eleverna ska få möjlighet att utveckla de kunskaper som beskrivs i målen. Målen och det centrala innehållet har alltså helt olika karaktär. Trots det kan det finnas visst innehåll även i målen, men i de fallen är målen mer övergripande och inte lika konkreta som det centrala innehållet.

Det finns en tydlig koppling mellan målen och kunskapskraven. Kunskapskraven uttrycker med vilken kvalitet eleven visar sitt kunnande i förhållande till målen. Ordningen i kunskapskraven är densamma som i målen. Om målen till exempel börjar med förmåga att läsa texter börjar också kunskapskraven med det. Däremot är det inte så att varje mål alltid motsvaras av ett stycke i kunskapskraven. Ett stycke i kunskapskraven kan lika gärna relatera till flera mål som till ett mål.

Begrepp i ämnets inledande text

Yrkesspecifika begrepp och metoder

I detta orienterande ämne behandlas yrkesspecifika begrepp och metoder på en grundläggande nivå. Att stifta bekantskap med yrkesspecifika begrepp och metoder är ett steg mot att utveckla ett yrkesspråk och att skapa en yrkesidentitet. Förmågan att kommunicera och använda yrkets speciella språk är avgörande för att kunna utföra arbetsuppgifter på ett rationellt och säkert sätt.

Begrepp i ämnets syfte och mål

Branscherna

Ämnet ger en orientering av fordons- och transportbranschens verksamhetsområde, men också möjlighet till fördjupning inom någon eller några branscher.

Arbetsätt

Genom att låta eleverna lära känna olika yrkesområden till exempel med hjälp av besök på arbetsplatser eller yrkesverksamma som besöker skolan får eleverna kunskaper om branschens verksamhetsområden. Ett undersökande arbetsätt och uppgifter där eleverna får prova på olika yrken bidrar också till att eleverna får en bred kunskapsbas om branschens verksamhetsområden och en grund för att välja yrkesutgång. Ett problemlösande arbetsätt betonas i ämnesplanen, vilket främjar ansvarstagande, initiativförmåga, kommunikation och kreativitet.

Bedöma olika typer av trafiksituationer

Branschen arbetar aktivt med att öka säkerheten i trafiken och att minska riskfaktorer i arbetet och i trafiken. Genom att utveckla förmågan att bedöma olika typer av trafiksituationer blir eleverna medvetna om riskerna i trafiken. I sin framtida yrkesroll ska eleverna kunna förhålla sig till riskerna i trafiken och ta ansvar för trafiksäkerhet. Ansvarstagande för säkerheten och bedömning av risker gäller för många olika situationer där fordon hanteras, även vid förflyttning in i, inom och ut ur en verkstad.